

γυφτοκάρφι τό, Ἡπ. (Πάργ.) γυφτοκάρφι Μακεδ. (Καστορ.) γυφτοκάρφ' Ἡπ. (Κουκούλ.) Θεσσ. (Τσαγκαρ.) Μακεδ. (Κοζ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ καρφί.

Σιδηροῦν σφυρήλατον καρφίον, μεγαλύτερον τοῦ συνήθους, κατασκευαζόμενον ὑπὸ γύφτων, ἤτοι χαλκίων ἐνθ' ἄν. : Ἀγόρασα καμπόσα γυφτοκάρφια, ἀλλὰ χάλασαν Στερελλ. (Αἰτωλ.) Τότις καλ' γόναμαν τ' ἄλωνα μὴ γυφτοκάρφια Ἡπ. (Κουκούλ.) Συνών. γυφτοβελόνα.

γυφτοκλειδαριὰ ἡ, ἑνιαχ. γυφτοκλειδαριὰ Στερελλ. (Λαμ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ κλειδαριὰ.

Κλειθρον κατωτέρας ποιότητος κατασκευαζόμενον ὑπὸ γύφτων, ἤτοι χαλκίων.

γυφτόκλημα τό, Πελοπν. (Αἰγιάλ. Καλάβρυτ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ κλήμα.

Εἶδος κλήματος, τοῦ ὁποίου αἱ σταφυλαὶ ἔχουν ρᾶγας μεγάλας ὡσείδεις χρώματος μελανοῦ καὶ ὠριμάζουσι πρωϊμῶς ἐνθ' ἄν. : Μέσ' ἔς τ' ἀμπέλι αὐτὸ ἔχω πολλὰ γυφτοκλήματα. Πελοπν. (Αἰγιάλ.) Συνών. μαυροπροβατίνα.

γυφτοκόλης Πελοπν. (Γαργαλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ κόλος.

Ἀνθρώπος εὐτελοῦς χαρακτῆρος. β) Ὁ ἔχων τὴν χροιάν ἐπιδερμίδος γύφτου, ὁ μελαψός : Τί θέλει πάλι φτοῦνος ὁ γυφτοκόλης, ποῦ μᾶς κόνεψε; (= ἦλθε νὰ μείνη κοντά μας). Εἶναι φτοῦνο τὸ παιδί κατάμανρο, ντίπ γυφτοκόλικο.

Ἡ λ. καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γυφτοκόλης Πελοπν. (Γαργαλ.)

γυφτοκόνακο τό, ἑνιαχ. γυφτοκόνακου Εὐβ. (Ἄκρ. Ψαχν. κ.ά.) Ἡπ. (Δωδών. Ἰωάνν. κ.ά.) Στερελλ. (Δαύλ. Παρνασσ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ κονάκι.

Ἡ οἰκία τοῦ γύφτου Ἡπ. (Ἰωάνν. κ.ά.) Στερελλ. (Δαύλ. Παρνασσ.) : Ἄσμ.

Κάτου ἔς τὰ γυφτοκόνακα, ἔς τὰ γύφ'κα τσιατούρια ψόφ'σι ἕνας γύφταρους κ' ἡ γύφ'σσα τὸν κλαίει (τσιατούρια = σκηναί, τσαντίρια) Παρνασσ.

Αὐτοῦ ἔς τὴν στάχτ' ποῦ κάθισι ἔς τοῦ γυφτοκόνακό σου ἀπλῶν ἔς πέντι δάχτ'λα καὶ πιάν' ἔς δέκα ψεῖρις

Ἡπ. β) Ἡ μικρά, στενόχωρος, ἀκατάστατος καὶ ρυπαρά οἰκία Εὐβ. (Ἄκρ. Ψαχν. κ.ά.) Ἡπ. (Δωδών. Ἰωάνν. κ.ά.) : Ἀιντε νὰ συνηρίσουμι λίγον, σπὶτ' εἶν' αὐτὸ ἡ γυφτοκόνακου; Ἄκρ. Πῶς κάθουντι κ' μέσα ἔς ἐκεῖνου τοῦ γυφτοκόνακου; αὐτόθ. Ἀι ἔς τοῦ γυφτοκόνακου σ'! Δωδών. Πβ. γυφτοκάλυβο 2, γυφτόσπιτο 1.

γυφτοκόνισμα τό, Σκίαθ. κ.ά. γυφτοκόν'σμα Εὐβ. (Ἄκρ. Ψαχν. κ.ά.) Στερελλ. (Φθιώτ. Φωκ.) γυφτακόνισμα Πελοπν. (Κίτ. Μάν. Ξεχώρ.) γυφτακόν'σμα Θεσσ. (Κρυόβρ. Μαυρέλ. Φωτειν. κ.ά.) Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ. κ.ά.)

1) Ἡ ὑπὸ καπνοῦ, κόνεως ἢ ἄλλων αἰτίων ἀμαυρωθεῖσα εἰκὼν ἀγίου Εὐβ. (Ψαχν.) 2) Μεταφ., ὁ περισσότερον τοῦ συνήθους μελαχρινός, ὁ δυσειδής Εὐβ. (Ἄκρ. Ψαχν. κ.ά.)

Πελοπν. (Κίτ. Μάν. Ξεχώρ.) Σκίαθ. : Ἀρριβονιάστ'κι οὐ Μῆτσους μας μὴ τ' Γαρέφου τ' γ'τόν'σσα μας, κεῖν' τοῦ γυφτοκόν'σμα, τ' γνουρίζεις δά! Ἄκρ. Ἐναι ἕνας ἀσκημομούρης, κατάμανρος, τέλεα γυφτακόνισμα! Μάν. Συνών. γυφτοκόλης 1, μαυροτσούκαλος. β) Ὁ ἀνιδής, ἀδιάντροπος Θεσσ. (Κρυόβρ. Μαυρέλ. Φωτειν. κ.ά.) Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ.) : Μὴ χάλιφι παρᾶδὶς τοῦ γυφτακόν'σμα καὶ τοῦ ἔδουσα Δεσκάτ. Ἀχ, αὐτὸς ἡ Τάσιους τί γυφτακόν'σμα εἶνι! Δὲν ἀφίφ' κᾶναν ξένουν, ὅλ' τ'ς τρουυρίζ' Κρυόβρ.

γυφτοκόριθο τό, Ζάκ. (Κερ. κ.ά.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ κορίθι.

Εἶδος μαύρης σταφυλῆς. Συνών. γύφτος Α10, γυφτοπούλα 4.

γυφτοκόσκινο τό, ἑνιαχ. γυφτοκόσ'κ'νον Θεσ. (Πήλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ κόσκινο.

Κόσκινο μὲ δερμάτινον βάσιν χρησιμοποιούμενον διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ σίτου ἀπὸ τὰ λοιπὰ σκύβαλα ἐνθ' ἄν. Συνών. δερμῶνι.

γυφτόκοσμος ὁ, ἑνιαχ. γυφτόκοσμους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ κόσμος.

Σύνολον ἀνθρώπων ἀκοινωνήτων, διαβιούντων ἀθλίως, ὡς οἱ γύφτοι, καὶ στερουμένων ἀξιοπρεπείας ἐνθ' ἄν. : Εἶνι γυφτόκοσμοι οἱ Μαυρουσκληβίτις Στερελλ. (Αἰτωλ.)

γυφτοκόχυλας ὁ, ἑνιαχ. γυφτοκόχυλας Ἀλόνν. κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ κόχυλας.

Τὸ μελανόχρουν καὶ μεγαλύτερον τοῦ συνήθους κογχύλιον τῆς θαλάσσης ἐνθ' ἄν.

γυφτοκρίνω ἑνιαχ. γυφτοκρένω Πελοπν. (Γελίν. Κορινθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γύφτους καὶ τοῦ ρ. κρίνω.

Ὁμιλῶ ὡς γύφτος, κατὰ τρόπον ἀγενῆ.

Γυφτολάζαρος ὁ, ἑνιαχ. Γυφτουλάζαρους Μακεδ. (Φλόρ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ λάζαρος.

Ἡ κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς Ε' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν ἐορτὴ τῆς ἐγέρσεως τοῦ Λαζάρου ἐνθ' ἄν. Συνών. ἄγι-Λάζαρος, Κουφολάζαρος, Μικρολάζαρος, Φτωχολάζαρος.

γυφτόλαμπα ἡ, Πελοπν. (Λάλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ λάμπα.

Μεταλλικὴ λάμπα πετρελαίου. Συνών. χερόλαμπα.

γυφτολάμπι τό, Πόντ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ λάμπα κατὰ τύπ. ὑποκορ.

Γυφτολάμπα, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν. : Ἀφον τὸ γυφτολάμπι.

γυφτολάναρο τό, Ἡπ. (Κόνιτς. κ.ά.) γυφτουλάναρου Ἡπ. (Κουκούλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀστακ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γύφτος καὶ λανάρι.

Εἶδος λαναρίου ἔχοντος ὀδόντας μακροτέρους, παχυτέρους καὶ ἀραιότερους ἀπὸ τοὺς ὀδόντας τοῦ κοινοῦ λαναρίου

